

✓

vědce uvádím..." (uvádí se obvykle údaje, nikoli působení), s. 13 „podle Thomase Macha v knize od J. Assmanna..." (lépe: citované u J. Assmanna...), s. 21 „děti si hrají a učí i bez jeho nepřítomnosti" (správně asi přítomnosti), s. 42 e-mail i E-mail, s. 44 „Roman Polach na svém bloku..." (správně asi „blogu") atd. Také bych doporučil věnovat pozornost tomu, že se v rozvitém větném členu píše mezi předposledním a posledním větným členem spojka „a" a nikoli jen čárka jako u členů předchozích, a konečně citace doporučuji buď kurzívou, nebo v uvozovkách – kombinace obojího je zbytečná a nehezka.

Práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Doporučuji ji proto k obhajobě.

Tomáš Machula

V Českých Budějovicích, 23. 4. 2013

Tomáš Machula

katedra filosofie a religionistiky TF JU

## Posudek oponenta bakalářské práce

Název práce: Umírání a smrt v pojetí Elisabeth Kübler-Ross

Student: Eva Tothová

Studijní obor: PVČ

Forma studia: kombinovaná

Cílem předložené práce je představit osobnost Elisabeth Kübler-Ross. Jde tedy o věci obecně známé, nicméně v našem prostředí stále ne dost. Vzhledem k tomu, že jde o bakalářskou práci, kde není bezpodmínečně vyžadován vědecký prvek, je daný cíl přijatelný. V jeho rámci studentka zpracovala téma poměrně přehledně a srozumitelně. Lze si všimnout a také ocenit její zjevné osobní zaujetí problematikou doprovázení umírajících a myšlenek Elisabeth Kübler-Ross.

Práce má celkem 55 stran, je rozdělena do 14 krátkých kapitol a cituje 23 zdrojů z toho 7 prací Elisabeth Kübler-Ross a 6 internetových stránek. Je třeba ocenit, že autorka do značné výchází z četby primárních pramenů, kterými jsou v tomto případě práce Elisabeth Kübler-Ross. Po formální stránce je vše v pořádku. Je škoda, že se autorka téměř nepokusila zaujmout vlastní přemýšlivé stanovisko k postojům Elisabeth Kübler-Ross a jejích odpůrců. Velmi pozitivní postoj a až obdiv k Elisabeth Kübler-Ross, který ze stránek práce vysvítá, je sympatický, nicméně podložený jistými argumenty a zdůvodněním by práci jen prospělo. Proto výše mluvím o zaujetí *přemýšlivého* stanoviska, které poněkud chybí. Zvláště je to citelné v kapitole o kritikách (kde je nakonec citován kritik jeden), kde by člověk čekal alespoň nějaké srovnání nebo zhodnocení jeho námitek.

K obhajobě dávám studentce několik podnětů:

1. Na s. 15 se mluví o obvyklých potížích Elisabeth Kübler-Ross s lékaři, kteří ji neumožňovali sehnat pacienta, s nímž by mohla mluvit. Hned nato se ale píše o mnoha rozhovorech. Jak došlo k prolomení původního odmítavého postoje lékařů?
2. Autorka se věnuje téměř výhradně smíření se smrtí a s umíráním. Součástí tohoto postoje jsou ale pro umírajícího a jeho blízké i náboženské otázky (např. vina a odpuštění, osud člověka po smrti apod.). Autorka zmiňuje otázku posmrtného života a argumentů pro či proti, ale pouze v teoretickém kontextu, méně v kontextu existenciálním, který je pro sociální práci v této oblasti klíčový. Jak se k dané věci stavěla Elisabeth Kübler-Ross a jak ji vidí autorka této práce? Na s. 39 se píše o tom, že podle Elisabeth Kübler-Ross „nejíme po smrti souzení“. Vzhledem k tomu, že šlo o křesťanku protestantského vyznání, je to poměrně překvapivé. Zastávala Elisabeth Kübler-Ross názor blízký tzv. apokatastasis?
3. Na s. 37 se mluví o smrti jako o vylétnutí motýla z kukly. Kukla (tělo) není totožná se skutečným „já“. Jak Elisabeth Kübler-Ross chápala vztah těla a duše, přesněji řečeno, jak se tělo vztahuje k celku lidské osoby? A jak se na to dívá autorka práce? Tamtéž se píše o rozlišení fyzické a psychické energie. Jde o metaforu (v tom případě čeho?) nebo o vážně míněné přesné rozlišení? Pokud to druhé, jak lze definovat, indikovat či měřit psychickou energii?
4. Na s. 39 uvádí autorka kritické poznatky H. Haškovcové k Elisabeth Kübler-Ross. Jak se k daným otázkám staví sama autorka práce?

A na závěr několik připomínek ke stylistice a překlepům, které jsou přítomné v míře tolerovatelné, a které uvádím jen pro úplnost (při obhajobě na ně není třeba nijak reagovat). Např. na s. 8 špatný pád „navzdory svého otce“, s. 11 pozn. 20 „působení tohoto spisovatele,